

Malmö kommun

Beslut för förskoleklass och grundskola

---

efter tillsyn i Højaskolan
belägen i Malmö kommun

Tillsyn i Højaskolan

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Malmö kommun under Hösten 2016. Højaskolan besöktes av Skolinspektionen den 8, 9 och 13 september 2016.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskapsresultat

Årskurs 3

Andelen elever som når kunskapsresultaten i årskurs 3 har enligt skolans egna uppgifter varierat under perioden 2011–2015. I ämnet svenska har det som lägst varit 98 procent (2013 och 2015) som nått målen, övriga år har 100 procent nått målen. För svenska som andraspråk har andelen som når målen varierat mellan 80 procent (2014) och 90 procent (2012 och 2013) under samma period.

Matematik har varierat på samma sätt och som lägst har 75 procent (2011) nått målen och högst 96 procent (2012). För de Naturorienterande och Samhällsorienterande ämnena har variationen under åren 2014 och 2015 rört sig mellan 91 procent och 100 procent.

Årskurs 6

Måluppfyllelsen för elever i årskurs 6, och fram till och med år 2013 årskurs 5, skiljer sig enligt skolans egna uppgifter mellan olika ämnen. I ämnena bild, musik och slöjd har under perioden 2011–2015 samtliga elever nått lägst betyget E (undantaget musik år 2011). De ämnen där lägst andel elever når betygsstegen A-E var år 2015 idrott och hälsa (61 procent), geografi (77 procent) och religion (86 procent). Enligt den nationella statistiken varierade den genomsnittliga betygspoängen vårterminen 2015 mellan som lägst 8,8 poäng (idrott och hälsa) och som högst 13,6 poäng (bild). Ämnet modersmål hade ännu högre genomsnittligt betygspoäng med 14,1 poäng.

Årskurs 9

Det genomsnittliga meritvärdet för årskurs 9 har åren 2011-2015 varierat mellan som lägst 205,9 poäng (2012) och som högst 225,0 poäng (2013). Någon trend kan inte ses. För flickor respektive pojkar kan en viss trend skönjas där flickors genomsnittliga meritvärde under samma period sjunkit från 231,9 poäng till 222,8 poäng, medan pojkars genomsnittliga meritvärde ökat från 196,9 poäng till 221,6 poäng. Andelen elever som minst nått betyget E i samtliga ämnen följer i stort samma trend.

Under åren 2011-2015 nådde som lägst 65,1 procent (2011) av eleverna minst betyget E i alla ämnen och som högst 82,5 procent (2013). För flickor har andelen under perioden först ökat för att sedan sjunka och år 2015 nådde 69,6 procent minst betyget E i alla ämnen. Andelen pojkar som nått minst betyget E i alla ämnen har också varierat under perioden, men år 2015 nådde 77,1 procent av pojkarna detta. Enligt den nationella statistiken varierade den genomsnittliga betygspoängen vårterminen 2015 mellan som lägst 11,4 poäng (matematik) och som högst 17,9 poäng (hem- och konsumentkunskap). Ämnet svenska som andraspråk låg dock lägre med 10,8 poäng i genomsnitt. Även andelen elever som är behöriga till gymnasieskolans yrkesprogram har varierat under perioden. Som lägst var 79,3 procent (2015) behöriga och som högst i princip samtliga elever (2013).

Trygghet och studiero

Skolinspektionen genomförde en skolenkät för elever i årskurs 5, elever i årskurs 9, pedagogisk personal samt enkät för vårdnadshavarna i både förskoleklass och grundskola våren 2016. Resultaten av enkäterna, förutom för elever i årskurs 5, redovisas på skolenhetsnivå för varje frågeområde och i form av ett index där 0 är lägst resultat och 10 är högst resultat. För elever i årskurs 5 redovisas istället ett medelvärde på varje fråga som följer samma skala. Indexet och medelvärdet kan jämföras med resultatet för samtliga skolor som deltog i samma enkätomgång. Ett högt index- eller medelvärde indikerar en positiv uppfattning och ett lågt index- eller medelvärde indikerar en negativ uppfattning.

Vid Höjaskolan saknas enkätresultat från pedagogisk personal på grund av för få svarande.

Elevernas svar i årskurs 5 gällande om de har studiero på lektionerna gav medelvärdet 5,4 vilket kan jämföras med samtliga medverkande skolenheters värde som var 6,3. Elevernas svar i årskurs 9 om studiero gav indexvärdet 5,1 i jämförelse med indexvärdet 5,2 för samtliga skolenheter.

Elevernas svar i årskurs 5 gällande om de känner sig trygga i skolan gav medelvärdet 7,8. Samtliga skolenheters värde var 8,3. Elevernas svar i årskurs 9 gav indexvärdet 7,8 för området trygghet i jämförelse med indexvärdet 7,9 för samtliga skolenheter.

Svaren från vårdnadshavarna gällande studiero gav indexvärdet 5,1 för grundskolan vilket kan jämföras med samtliga skolenheters svar med värdet 6,3. För vårdnadshavare i förskoleklass var motsvarande siffror index 6,3 i jämförelse med index 7,2.

Vårdnadshavares svar gällande trygghet gav indexvärdet 7,2 för grundskolan i jämförelse med samtliga skolenheters värde 8,1. Förskoleklassens vårdnadshavares svar gav indexvärdet 8,1 vilket var detsamma som indexvärdet för samtliga deltagande skolenheter.

Vid tillsynen uppger eleverna i intervjuer att de överlag har en skolmiljö som präglas av trygghet. Intervjuade elever ger däremot inte en samstämmig bild av studieron. De yngre eleverna på skolan uppger att de i många fall inte har studiero på lektionerna, vilket de äldre eleverna uppger att de till övervägande del har.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande	Ingen brist konstaterad	
2. Extra anpassningar och särskilt stöd	Ingen brist konstaterad	
3. Bedömning och betygssättning	Ingen brist konstaterad	
4. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Föreläggande	2017-01-09
5. Förutsättningar för lärande och trygghet	Föreläggande	2017-01-09
6. Styrning och utveckling av verksamheten	Ingen brist konstaterad	

I kolumnen "Typ av ingripande" anges den allvarligaste formen av ingripande Skolinspektionen har meddelat inom det arbetsområde som granskats.

Skolinspektionens bedömningar anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattande bedömning

Skolinspektionen bedömer att Högskolans elevhälsa i nuläget inte arbetar främst förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. Skolinspektionen bedömer vidare att alla elever inte tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero på samtliga lektioner.

Trots insatta åtgärder från skolans sida för att skapa studiero beskriver flera elevgrupper i intervjuerna att deras lektioner inte präglas av studiero. Även intervjuade lärare, elevhälsan och biträdande rektorer menar att det fortsatt behövs åtgärder för att säkerställa studieron för alla elever.

Vad gäller övriga områden som Skolinspektionen bedömer har det inte framkommit något annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Malmö kommun att **senast den 9 januari 2017** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas lärmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska se till att eleverna kan bedriva sina studier i en lugn miljö där de exempelvis inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga studieutrymmen på skolan som exempelvis skolbibliotek, grupprum. Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Malmö kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero. (5 kap. 3 § skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Se till att samtliga elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero.

*Motivering till bedömning av brist**Bedömning*

Utredningen visar att inte alla elever vid Höjaskolan tillförsäkras studiero. Skolans satsningar på exempelvis det så kallade Höjaspelet och Class room management har, enligt skolledning och lärare, bland annat syftat till att förbättra studieron. Enligt intervjuade elever, lärare, representanter för elevhälsan och skolledning finns det trots detta bristande studiero i en del klasser och ytterligare insatser att göra för att komma till rätta med problemen. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen att skolans arbete med att tillförsäkra eleverna en skolmiljö som präglas av studiero inte till fullo uppfyller författningarnas krav.

Skolinspektionens utredning

Skolinspektionen har intervjuat ett urval av elever från förskoleklass och från samtliga årskurser. Elever i de högre årskurserna, årskurs 6-9, uppger vid intervjun att de upplever att deras lektioner överlag präglas av studiero. Även eleverna i förskoleklass uppger att deras dagar oftast är relativt lugna. Intervjuade elever i årskurserna 1-5 anger däremot att deras lektioner ofta har en bristande studiero. Vid intervjuerna uppger eleverna bland annat att det är skrikigt varje dag, att det finns elever som drar sig för att gå till skolan för att det är så stökigt samt att det varierar mellan lärarna vilken studiero lektionerna har.

Intervjuade lärare bekräftar de uppgifter eleverna lämnar om att det är bristande studiero på vissa lektioner. Lärare som undervisar i årskurserna 1-5 uppger att de lokalmässiga förutsättningarna för att åstadkomma studiero är sämre för dem än för lärare och elever i de högre årskurserna årskurserna. De uppger bland annat att det saknas grupprum. Vidare uppger de att varje övergång under dagen skapar oordning och att mycket tid går åt till att skapa ordning igen. Även flera av de lektionsobservationer som Skolinspektionen genomfört visar att lärarna lägger mycket tid på att skapa studiero. Skolan arbetar, enligt både insänd dokumentation och intervjuade personalgrupper, sedan en tid tillbaka med det så kallade Höjaspelet och med Class room management. Höjaspelet beskrivs av rektorn i insänd dokumentation som "ett förhållningssätt med positiva förstärkningar för att skapa arbetsro i klasserna". Intervjuade lärare uppfattar att det gett vissa resultat på bland annat studieron, men att det fortsatt inte är en tillfredsställande studiero i alla klasser. De lektionsobservationer som Skolinspektionen genomfört visar att studieron varierar stort.

Även intervjuade funktioner inom elevhälsan uppger att bristande studiero är ett bekymmer. De instämmer i uppfattningen att det främst är bland de lägre årskurserna. De menar att det inte är ett bekymmer i alla klasser, men att det finns klasser där det är ett stort problem. Förklaringarna till att inte alla elever har studiero är flera menar de, och uppger att det bland annat handlar om bristande stöd till lärarna att hantera och bemöta den elevgrupp som successivt förändrats vid skolan.

De biträdande rektorerna uppfattar att arbetet med Class room management och Höjaspelet gett effekt på studieron. De menar dock att det fortsatt finns en del lärare som behöver utveckla detta arbete vidare och att det finns en del klasser de är bekymrade för. Rektorn säger i intervjun att det kan vara problem med studieron i enstaka fall, men säger också att hen inte känner igen bilden av att det skulle vara mer brist på studiero i de lägre årskurserna. Flera av de satsningar som gjorts vid skolan de senaste åren har varit riktade mot de lägre årskurserna. Detta har inte föranletts av att det finns starka signaler på brister där menar rektorn, utan från en medveten strategi om att stärka verksamheten underifrån.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att utbildningen ska utformas på sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Malmö kommun inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Malmö kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Malmö kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Se till att elevhälsan vid Höjaskolan främst används förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

Motivering till bedömning av brist

Bedömning

Skolinspektionens utredning visar att elevhälsan vid Höjaskolan inte främst används förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen att elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete inte uppfyller författningarnas krav.

Skolinspektionens utredning

Vid intervjuer med både representanter för elevhälsan, lärare och skolledning uppges att elevhälsan inte arbetar främst förebyggande och hälsofrämjande. Elevhälsan uppger vid intervjun att de främst arbetar med åtgärdande individärenden, även om det finns inslag av förebyggande och hälsofrämjande insatser i deras arbete. Likaså beskriver rektorn och intervjuade lärare att elevhälsan främst används till åtgärdande insatser, även om även de kan ge exempel på hälsofrämjande och förebyggande insatser.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska elevhälsan främst användas förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Malmö kommun inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Malmö kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Övriga arbetsområden

Bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav avseende följande:

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen utgår från och genomförs på ett sådant sätt att den främjar elevernas möjligheter att nå de nationella målen och kunskapskraven. I detta ingår att läraren ger eleverna ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar. Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper och intressen, och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas vilja att lära. För att kunna individanpassa undervisningen och ge eleverna inflytande över denna är det centralt att läraren skaffar sig kunskap om elevernas olika behov och förutsättningar, liksom låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer måste anpassas så att de elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd. Skolan ska utveckla metoder för att stimulera och stödja tills åtgärderna får effekt genom att situationen för den enskilda eleven eller en grupp elever förbättras.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma till exempel i undervisningen, genom resultat på nationella prov eller genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avge lämpliga insatser. Eleven och vårdnadshavaren ska vara delaktiga i detta. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att hjälpa en elev med att planera och strukturera sina studier, färdighetsträning, specialpedagogiska insatser under en kortare tid, särskilda hjälpmedel eller utrustning och digital teknik med anpassade programvaror eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål eller regelbundna specialpedagogiska insatser såsom regelbunden kontakt med en speciallärare. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Bedömning och betygssättning

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper utifrån de nationella kunskapskraven, och ger eleven och dess vårdnadshavare information om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling. Eleven ska, när omdömen ges eller betyg sätts i olika ämnen, enbart bedömas utifrån de nationella kunskapskraven och inte utifrån andra kriterier som läraren och skolan själv upprättat.

Lärarens analyser av elevernas kunskaper ska bygga på olika underlag, som tillsammans ger en bred och allsidig bild av elevernas kunskaper. I detta ingår att läraren bl.a. ska använda sig av nationella ämnesprov tillsammans med övriga muntliga och skriftliga elevprestationer. Vidare ska skolan göra eleven och dess vårdnadshavare delaktiga i elevens utveckling genom att, löpande under studietiden och genom utvecklingssamtal, informera om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling och hur denna bäst kan stödjas.

Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Detta innebär exempelvis att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

På Skolinspektionens vägnar

Lotta Kårlind
Enhetschef

Anna Sandell
Föredragande/ Utredare

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Högskolan

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarstagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektion grundar sina bedömningar på. I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Bilaga 2: Fakta om Højaskolan

Højaskolan ligger i de östra delarna av Malmö stad, i området Husie. Skolan ger utbildning i förskoleklass och årskurserna 1–9. Skolenheten leds av en rektor och två biträdande rektorer, som vardera ansvarar för förskoleklass och årskurserna 1–3 respektive årskurserna 4–9. De biträdande rektorerna leder bland annat det pedagogiska och det mer verksamhetsnära arbetet. Vid tillsynsbesöket har skolan sammanlagt 538 elever, varav 52 i förskoleklass. Skolan är tvåparallellig. Vid Højaskolan finns tre arbetslag indelade i förskoleklass och årskurs 1–3, årskurs 4–5 samt årskurs 6–9. Dessa leds av var sin arbetslagsledare. Till varje arbetslag finns också var sin förstelärare knuten. Vid Højaskolan finns även en så kallad familjeklass.